

Швейцарсько-український проект

DESPRO

Підтримка децентралізації в Україні

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: Що кажуть люди?

За матеріалами фокус-групового
дослідження 2018

ОБІЗНАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ТА РОЗУМІННЯ РЕФОРМИ

Розуміння суті процесу децентралізації як передачі повноважень і відповідальності місцевій владі

Реформу пов'язують із втіленням демократичних цінностей, підвищенням відкритості влади, зростанням самостійності, збільшенням можливостей для місцевого розвитку та значним зростанням місцевих бюджетів.

Децентралізація в мене викликає агресію. Вона приведе до розколу країни. Буде заважати втілювати великі масштабні проекти всеукраїнського значення.

2014

Всі позитивні зрушення в ОТГ пов'язані з бюджетом. Основна маса коштів залишається в ОТГ, що захищено законом, а не так як раніш: 80% – на Київ і 20% залишається на місцях. Це інший розподіл повноважень і відповідальності! Позитивні зрушення більш-менш йдуть.

2018

Усвідомлення того, що успіх реформи залежить від людей, які її втілюють

Думки щодо процесу об'єднання громад різняться: від певних пересторог до намагання спрогнозувати наслідки реформи. До неї, як і до будь-яких змін, ставляться з обережністю, проте люди розуміють незворотність процесів.

Більшість усвідомлює, що реформа місцевого самоврядування – це нові правила організації та управління життєдіяльністю на місцях. Дехто вбачає рух в бік розуміння людьми своєї відповідальності щодо вибору кандидатів до місцевої влади. Учасники дослідження здебільшого переконані: реформу треба довести до кінця, а держава, в обличчі влади, виконує свої обіцянки.

В нашей стране, при нашем состоянии экономики, децентрализация ни к чему хорошему не приведет. Уровень коррупции и откаты до 30% от госзаказа.

2014

Перше, що треба провести – це люстрацію, а потім вже робити децентралізацію.

2015

Прагнення змін поряд з бажанням зберегти вже напрацьований кращий досвід. Баланс в залученні молодих фахівців та досвідчених управлінців до процесів прийняття рішень на місцях – оптимальний шлях впровадження реформи.

2018

СТАВЛЕННЯ ДО РЕФОРМИ ТА ОЦІНКА ЇЇ СОЦІАЛЬНИХ НАСЛІДКІВ

Переважає позитивна оцінка напрямку впровадження реформи та перебігу її втілення. Наразі з успіхами децентралізації пов'язують майбутнє українського села, в той час як у минулі роки люди висловлювали побоювання щодо доцільності реформи та говорили про ризики втрати суверенітету та цілісності країни.

Я очікую незадоволеність громадськості, особливо жителів сільських населених пунктів. Це є смерть села: «нашим салом по наших же губах».

2014

Люди задоволені – і це головне! Вони стали жити краще. Якби не було цього об'єднання, вони б жили так, як і жили. Бюджету сільської ради вистачало тільки на заробітну платню працівникам. Розвитку у них ніякого не було. Село вимирало.

2018

Оновлення та осучаснення умов життя в громаді після створення ОТГ

Учасники обговорень підкреслюють нові креативні підходи до вирішення проблем громади, втілення інновацій, оновлення та започаткування соціальних інституцій.

У нас такі пасивні люди, тому що вони розуміють, якщо я зараз піду і буду відстоювати права громади, я буду білою куркою. Піду тільки я, а не всі інші. Голова сільради задзвонить в район, приїде бригада з автоматами і ті всі «білі кури» будуть лежати, як бройлери!

2014

Ми об'єдналися, 12 звичайних сіл. Ми навіть не райони. Ми почали навіть не з «0», а з «-3» десь. Тепер, коли приїжджають до нас, то кажуть: «От ці кіптівці! Вони такі розкручені!». Але ми зробили таку роботу колосальну. Приїжджайте і подивіться на наші ЦНАПи. Все там по-сучасному. Ми збудували амбулаторію. Ми створили пожежне депо. Освіта. Культура. Все в нас на передових планах.

2018

Ставлення до функцій місцевої влади та впливу її діяльності на життя

Підкреслюється важливість менеджерських якостей фахівців органів місцевого самоврядування: уміння ставити чіткі цілі, координувати та контролювати виконання задач, орієнтуватися на результат.

Чи є в нас на тих місцях гідні та достойні люди з однаковим усвідомленням загальнолюдських цінностей?

2014

Громада может потянуть. Вопрос понимания и хорошего менеджера ОТГ.

2018

ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ТА СПОСІБ ЖИТТЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Зміна характеру взаємодії між владою та громадою

Дослідження минулих років показують, що взаємодія влади з громадою базувалася на засадах патерналізму. Влада сприймалася як гарант безпеки та стабільності. Наразі ж люди прагнуть партнерства з владою та взаємної відповідальності.

Як ми обираємо Президента, депутатів Верховної Ради? Ми ставимо їх як батьків. Вони повинні бути захисниками своїх дітей.

2015

Я вважаю, що батько і мати – це ми, узагальнене (народ), а наші органи влади – це є ніщо інше, як наші діти, яких народили, яких виховали, яких обрали серед інших дітей. І ставитись до них так і слід: підтримувати, контролювати, радити і змінювати, якщо треба, на більш здібних, ефективних в цій сфері!

2018

Соціальна мобілізація та пожвавлення соціальних зв'язків

Об'єднання призводить до суттєвого збільшення соціальних контактів в громаді, розширення кола спілкування. З'являються нові можливості для співпраці та обміну досвідом між громадами.

З 2016 року відбувається зміна настрою в бік готовності брати участь у реалізації реформи, усвідомлення необхідності вчитися жити в нових умовах.

Зараз суспільство, його активна частина, втомилося від невігластва, хамства, нетерпимості і просто закривається в своїх квартирах і будинках, не беручи участь в суспільному житті.

2015

Ми не варимося в своєму казані. Ми шукаємо партнерів. Я по собі можу сказати: більше спілкування, більше інформації, більше подорожую і більше дізнаюся, бачу, як хтось живе, що можна перейняти, а що трошки переробити.

2018

Лідерство та громадська активність

Представники органів місцевого самоврядування стають справжніми лідерами змін в об'єднаних територіальних громадах. Посилюється роль місцевих депутатів та старост, котрі активно спілкуються з мешканцями своєї громади, орієнтуються в проблемних питаннях громади та спрямовують свої зусилля на їх вирішення.

Об'єднання дозволяє мешканцям громади долучатися до формування планів та перспектив її розвитку, брати активну участь у суспільному житті, кооперувати свої зусилля для досягнення спільних цілей.

Наразі нема досвіду громадської активності. В Радянському Союзі все це придушувалося. Поки що ми не навчилися цього робити. Ми не знаємо, що це таке і що це за собою веде.

2015

Пришел другой староста. Настолько креативный, творческий человек! Он обратился в известную Днепропетровскую турфирму: предложил свою экскурсионную программу, подписал с ними договор, чтобы они привозили к ним в село туристов. И это работает!

2018

ЩО ЗАВАЖАЄ РЕФОРМУВАННЮ

І хоча, як показують результати дослідження DESPRO 2018 року, щодо багатьох аспектів реформи респонденти налаштовані позитивно, існує низка факторів, що досі заважає реформуванню на думку опитаних.

○ Корупція як найбільше гальмо всіх реформ

Значна частина учасників дослідження дотримується думки, що корупція «нагорі» неприпустима. Водночас, коли треба вирішити якусь проблему на місцях, корупцію можна виправдати досягненням певної мети

Корупція – це система і нею пронизана вся Україна.

2014

Коли корупція стимулює розвиток якогось бізнесу, коли ти прискорюєш свій процес (отримання дозволу та ін.), це ще якось можна виправдати. А коли ти крадеш асфальт, коли дорога повинна простояти 30 років, а вона стоїть 10 чи 15 – ні.

2018

- **Неефективність місцевої влади через низький професійний рівень**, постійні політичні суперечки між собою, через побоювання тих чи інших політичних кіл або бізнесменів
- **Брак мотивації для молоді** працювати в органах місцевого самоврядування
- **Недоліки сучасної професійної освіти і підготовки кадрів**. Як наслідок – відсутність професійних менеджерів, ефективного управління громадою

- **Дублювання функцій посадовців ОТГ та районного рівня управління** призводять до нездорової конкуренції між ними
- **Недовіра щодо справедливого розподілу субвенцій** від держави
- **Завищені очікування населення** щодо швидкості змін та темпів зростання якості життя, що згодом обертаються зневірою
- **Пасивність більшості мешканців громад** щодо участі в соціально-політичних процесах

Важливо, що різні аспекти перебігу реформи місцевого самоврядування обговорюються: як застереження, так і позитивні зрушення. Виклики, що існують на даному етапі реформування влади, необхідно виводити на порядок денний, оприлюднювати і шукати способи їх подолання спільно з усіма зацікавленими сторонами – такої думки дотримується більшість опитаних представників ОТГ й тих населених пунктів, що знаходяться у процесі об'єднання.

Водночас переваги реформи не викликають сумнівів та вже позначилися у реальній дійсності усіх регіонів України.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: ШЛЯХ ВІД ГІПОТЕТИЧНОЇ РЕФОРМИ ДО РЕАЛЬНОГО ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ГРОМАДИ

осучаснення життя об'єднаних громад на всіх рівнях: від впровадження нових підходів у місцевому управлінні до ремонту доріг, шкіл та лікарень

зміни в способах взаємодії між людьми: розвиток толерантності, соціальної злагоди, прагнення до порозуміння

реальні можливості участі громадськості у прийнятті рішень та в процесах розбудови своєї громади

переорієнтація з «виживання» на розвиток та пошук нових можливостей

Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO фінансується Швейцарською Конфедерацією через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва (SDC) та впроваджується Швейцарським Центром ресурсів та консультацій з питань розвитку (Skat)

Швейцарсько-український проект
DESPRO
Підтримка децентралізації в Україні

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Швейцарська Конфедерація

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

 Децентралізація